



A' ROMAI TSASZAR ES AP. KIRALYI FELSEG-
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indult BÉTSBÖL Szombaton 20. Septemberben 1788.

Az Erdélyi Szelekről ezt írják: „

A' múlt hónapnak 24-dikén azt veszik észre a'
mi ellenség előtt álló fegyvereseink a' ma-
gok Kémjeik által, hogy *Kimpelungánál* 5 vagy 6-
ezerből álló ellenség gyült-össze olly tzállal, hogy
a' *Váallyé-Mullyéri* Kordonnál lévő szélső őrizetre
minden-felől reá ülsenek, és más-napra virradolag
meg-is jelenének mintegy 400-an a' *Hukuri* tetőn ;
de a' kik magokat tsak kevés idő alatt vissza vo-
nák. Éjtszakára kelve mind a' mi széllyel szágoda-
zó Népünk által, mind a' lok vigyázatokon rakott

F f f f

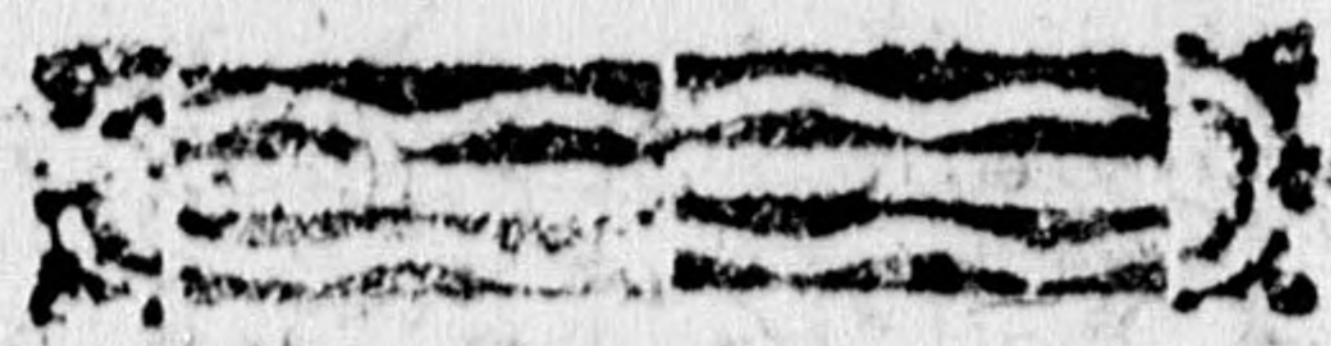
tüz,



tüzből észre-vevék a' miéink az ellenség egész erejének jelen-létét. A' mi Népünk egész éjjel fegyverben áll; de az ellenségtől ekkor meg-nem bánták, hanem jó reggel izemlének vala mintegy 2500 gyalog és 3 vagy 4-ezer lovas ellenséget az Ország-útján fel-menni a' *Rukuri* tetőre, és leg-ottan magokat olly rendbe szedni, hogy a' mi velek szemben lévő Sergeinre üssenek. 8-tzad-fél órakor meg-is esék az első ránk ütése a' gyalog ellenségnek, ütvén a' mi Népünknek bal-szárnyára, hol Hadnagy *Juillerát* az 1-ső Oláh Seregből bizonyos számú Oláhokkal és 60 kemény lövő Vadászokkal áll-vala; és a' kinek az *Orosz* Sergebéli Kapitány *Vallovits* egy Kompániával és egy ágyuval, a' *Gyulai* Sergeből, Kapitány *Haszlinger* egy tzúggal és egy ágyuval segítségül jövének, mihelyt az ellenséges tsata el-kezdeték. De sok felől ütvén egyszeribe az ellenség itten mind a' két szárnyán a' mi Népünkre, minden-felől mint-egy 3 órákig tartott kemény hadi-tüz támoda, mellyben az ellenség noha nagy dühösséggel folytatá a' tsatát, még-is a' miéinknek álhatatos tüzők által, ekkor kényszerítettének más útot venni magok eleibe. Midön a' mi Kordonunknak 2 szárnyain ezen kemény tsata folya, az alatt a' közepén semmi rá-ütés nem történék; de minek-utánna itt az ellenség visszaveretett volna, rá-üte a' mi Kordonunknak közepére, hol 1 óráig tartott tüz után, az Oláhoknak fő Hadnadgyak *Hertzing* a' jobb karján keresztül lövetvén, és a' maga Népetől magát hátra-húzni kényszerítettvén, a' Köz-nép között olly rendetlenség támoda, hogy min-nyájon



nyájon kezdének a' hegyről nyakra före szaladozni, és az ellenség tüzét kerülni. A' *Toskána* Húszár Sergének Obestlájdinántja Ott Ur azt észre vévén, leg-ottan elé-ugrata a' bal-szárnyáról, hogy az el-széledteket öszve-gyűjtse és egy ujj ellent-állásra biztassa; de sem ő, sem Kapitány *Vilánd* és *Fronius* annyira uem mehetének, hogy az Oláhokat megint rendbe szedhették volna. Ekkor az Obester egy 3-fontos gollyóbilú ágyut vitetvén egy hegy-tetőre, hogy a' mi Sergeinkhez már nem megszűze lévő ellenségnek fel-ütött Veres Zászlóját lönék-le, megparantsolá *Fronius* és *Lang* Kapitányoknak, és az azokkal lévő Népnek, hogy *Karrét* tsinálnának, és az ellenséget a' vagytsak addig tartoztatnák, míg a' Húszárság el-érkeznék; de lehetetlen vala, a' már rendjét, eszét, kedvét el-vesztett szaladó Oláságot tsak annyira-is rá-venni, hogy meg-áljon. Minnyájon szaladnak vala a' szélen lévő Sas tzimer-feié, hól kész Sántz lévén, minden igyekezetét meg-vette vala itt újra az Obester és Obestlájdinánt, hogy leg-alább itt meg-állithassa az Oláhokat; de minden igyekezete haszontalan vala: jobbra és balra bé-menének az Erdőbe, és egy pár szempillantás alatt edgyet sem lehet vala szemlélni közülök. Könnyü vala hát ekkor az ellenségnek a' mi több Sergeinket meg-szalasztani, és edgyik szárnyát a' máliktól el-szakasztani. Midön ezt a' *Toskána* Húszár Seregbéli Kapitány *Baranyai* észre-vette volna, az ott körül Sántzokban lévő kevés gyalogságot öszve-szedte és *Karréba* állította, és maga-is két tüzg Húszársággal melléjek állott. A' *Karéra* rá-



ütött az ellenség; de Kapitány *Baranyai* nem csak a' gyalogságot vitézül ójtalmazta, hanem maga is a' Húzárokkal háromszor ütöt egy-más-után az ellenségre, míg végre azt el-is kergette, hogy a' gyalogság magát a' maga ágyuival *Törtsvár* felé visszavonhatta. — A' bal-szárnyán álló Kapitányok, a' *Gyulai* Sergeből *Hafzlinger*, az *Oroszéból* *Vallovits*, hasonló-képpen öszve-vonák kevés Népjeiket, hogy a' magok 2 ágyuikkal *Tertzburg*-felé visszavonnyák magokat. De mivel már az ellenség minden-felé ki-terjedett vala, és minden útokat elfoglalt vala, ezen Sergek a' visszamenetelben igen sok kárt vallottanak volna, ha egy *Orosz* Sergebéli Kapitány *Róth* által, kivel ezen Seregből 1 Kompánia vala, segítség nem nyújtatik vala; ki távúlról az ágyu-füstjéről vévén észre, hogy itt tűzben volna a' dolog, a' maga örző-helyén fő Hadnagy *Rischt* hagyván, sebes nyargalvást ment vala ezeknek segítségekre. — Ezen alkalmatossággal ama kemény szivü Székely Húzárs Kapitány Gróf *Gyulai* Ur által-is 20 *Orosz* Sergebéli katonák tartatának meg életben. Ezek Hadnagy *Seéthatal* és egy ágyuval a' többtől azután elszakasztatván az ellenség által, kergettetnek vala; de a' nevezett Kapitány az ellenséget mind addig tartoztata a' Székely Húzárokkal, ezek közé egynéhányszor mérgesen bé-vágván; míg ezeknek útot nyitott a' szabadulásra. — Midön még eleinten csak hamar észrevették volna, hogy az ellenség erejének nagyobb része; nevezetesen a' lovasok a' mi Népünknek jobb-szárnyára ütni szándékoznak; tehát Kapitány



Biró, a' *Szávoja* lovas Sergeli Obestlájdinántnak Svadromával ezeknek óltalomúl küldetett; de midőn a' mi szélen lévő Sas-tzimerünkhöz érkezne a' maga útjában, látja, hogy tsak a' leg-kisebb ösvény-is rakva ellenséggel: de ez tsak ugyan ezen nagy szivű Vitéz Kapitányt meg-nem akadályoztata, kardot rántván elől maga, utánna az egész Svadrom által vágott ellenség Sergének közepén, sok már fogságban lévő Parasztokat, aszszonyokat és gyerekeket meg-szabadita, és *Mojetserbe* menvén, ott őrizetet állita-ki, mig a' többi Sergek-is meg-érkezének. Ezen tsatában a' *Gyulai* Sergebéli All-Hadnagy *Hetzl*, és az 1-ső Oláh Sergebéli All-Hadnagy *Dvortsákon* kívül 40 embereink és 11 lovaink esének-el. Az *Orosz* Sergebéli Kapitány *Vallovits*, Székely Húszár Kapitány Gróf *Gyulai*, *Szávoja* Sergebéli fő Hadnagy *B. Bokkersz*, és 1-ső Oláh Sergebéli fő Hadnagy *Hertzing* a' Strásamestertől fogva 41 emberekkel edgyütt meg-sebesítettének: 330-an pedig sohólt se talaltatnak ezeken-kivül; hanem már az-ólta némellyek haza kerültek. Ezeken kívül itt egy 6, és három 3 fontú gollyóbifos ágyunk az ellenség' kezében maradott. Az ellenségnek kára itten sokkal nagyobbnak iratik; mert a' magokkal el-vitteken kívül, és 2 házokban meg-égetteken kívül, kiket magok ott meg-égettenek 139-en talattanak a' tsara-hellyén: ezeken kívül 3 Törököt fogtanak, és 3 rongyos Zászlót vettének-el. Itt ezen tsatában *Szávoja* Kapitány *Biró*, Székely Húszár Kapitány Gróf *Gyulai*, *Toskána* Húszár Kapitány *Barányai*, *Orosz* Kapitány *Róth* leg-jobban ki-



mutatták a' magok Vitézségeket — és ezen Sergek-
 ból mindeniket ezek közzül mint mindenek előtt es-
 meretes Vitézeket, ugy-is küldették vala ezeket e-
 zen tsatára. (Eddig vagynak a' Szebeni tudósításo'.)
 A' Lugosról, ezen hónapnak 7-dikén költ Le-
 velek azt erősítik, hogy ezen környéket a' szem e-
 lött fekvő véghetetlen Törökségnek Tábora olly
 nyughatatlanná nem teszi, mint a' minden-felől ösz-
 ve tsaportozott úton álló tolvajoknak Serge. Már
 egy darab időtől fogva Temesvártól Káránsebesig
 olly félelmesek ezek miatt az utak, hogy már est-
 ve-felé egy Helységnek lakótsai-is meg-mozdúlni
 nem bátorzkodnak. A' Táborhoz hadi-dolgokat köl-
 töztetett vízfza-menő Paraszt szekereket-is azon
 véres-verejtekkel kerestet kevés szekér bérjektől meg-
 fosztották; sőt az ellenségtől meg-sebesített és el-
 szélesztett nyomorúlt katonák-is nem valának ezek-
 től bátoroságosok; ezeknek-is fegyvereket és meg-
 maradott kevés köntöseket erőszakoson el-ragadoz-
 ták. Végtére egy egész banda álván öszve, azzal
 fenyegetnek vala némely falukat, hogy azokat e-
 gészzen fel-prédálják. Ezt egy kemény szivü lakó-
 sokból álló Szoktán nevü Helység észre-vévén, az
Ejzterházi Antal Sergebéli kevés katonasággal fel-
 keresték ezen Bandát, és ezek közzül 16-at az ugy
 nevezett *Prébuler* erdőben meg-kapván, az erdőt
 körül-vették, és valamin az ellenség az ellenség-
 gel reggeli 5 órától fogva dél-utánni 2 óráig ugy tü-
 z lnek vala egy-másra; 9-et a' tolvajok közzül el-
 löttének, a' többit pedig mind meg-sebesítvén a'
 Vármegye Tömlöttzébe hozták. A' tolvajok egy
 Parasz-



Parasztot és egy *Frajtert* agyon löttének. Más-nap *Standrecht* tartaték ezek eránt, kettőt fel-akasztának közüllök, 5-öt pedig hajó-húzni küldének.

A' Hadi-tanátstól ki-adott tudósítások ezek:

(**) „ Az Erdélyi Nagy Hertzegségben *Talmáts-nál* lévő Tábor Fő-Hadi-szállásáról kevés külömbbséggel tsak azok a' Tudósítások tétettek Septembernek 5-dikétől fogva, mellyeket mi már ezen Levelünkben, a' Szebeni tudósítások-szerént meg-irtunk, azon külömbbséggel, hogy Székely gyalog Obester *Horváth* az el-estek' száma közé számlálta Kapitány *Christiánit*-is All-Hadnagy *Köntsével*, és Zászló-tartó *Készlerrel* edgyütt; de annakutánna bizonyos tudósítás után megint jelentette, hogy Kapitány *Christiáni* egy más Tisztel edgyütt a' Török fogságban életben vagynak. Ezen Hadi-tudósításban az-is nyilván jelentetik, hogy a' Székellyek között talám egy sem vólt, ki 4 — 5 Törököt el-ne ejtett vólna; de az ellenségnek sokkal számofabb vólta tsak ugyan a' miéinket hátrálni kényszerítette. — A' Szebeni Tudósítások-szerént fellyebb különösön megditsért Tiszteken kívül ez-is ott vagyon a' Hadi-tanátshoz jött tudósításban: „ fő Hadnagy *Burgarikh*, All-Hadnagy *Pettauer* és Zászló-tartó *Donáth* a' magok vitézségeket itten különösen ki mutatták, és főképpen az egész Székelység vitézi módra tsatázott. Az All-Tisztek között mindenek-felett megditsértik Székely Káplár *Máté János*, ki, azon-kivül, hogy maga tulajdon kezével mindeneknek láttokra 3 Törököt el-ejtett, a' vele való Népségnek szün-

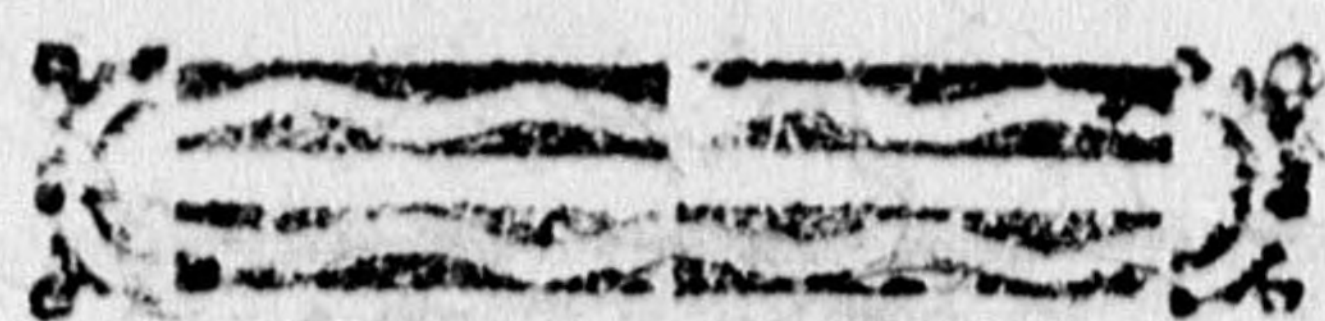


telen tsatázó tüzet öntött szivébe, és azokat egy valóságos vitézi bátorságra öztönözö szókkal eleveníteni meg-nem szünt; meg-ditsértetik egy első ágyuzó Regementbéli Pattantyus *Szaukop*, ki, mi nek-elötte a' fején meg-sebefittetett volna, 90 ágyu lövéseket, és meg-sebefittetése után-is egynéhányot igen ditséretesen tett. Meg-ditsértetik itt Székely Frájter *Páll János*, a' Vadász Seregbéli köz-ember *Péter István* és Székely Káplár *Bagyo Albert*, ki a' maga tulajdon kezével nem tsak egynéhány Törököt el-ejtett, hanem egy Strásmestert-is a' maga kockára vetett életével szabadított-meg a' haláltól.

*Az Arménésnél lévő Bánátusi Táborból Septembernek 7-dikén. — „ A' Pántsovában lévő Generálm. B. Lilien, Kubinon és Ujj-Palánkán keresztül Moldovából Septembernek 5-dikén azt a' hirt vette, hogy az ellenség a' szárazon, 77 Sajkával pedig a' Dunán Szvinitza-felé nyomúlna. — Az ellenség' Táborra még mind Méhádia és Kornia között a' mi földünkön fekszik. Almásban és körülötte tsak ottan ottan jelennek-meg némely 3 — 400-ból álló ide's tova szágodazó Török Sergek, majd itt, majd amott. — A' F. Császár 2 Kapitányokat, u. m. a' Vürtemberg Dragonyos Sergebéli Kapit. *Vodnyántzki*, és a' Gréfen Húszár Sergebéli Kapitány *Dániel Urakot*, azon különös Vitézi magok viseletekért, mellyet, a' nem régiben meg-irt tudositás-szerént, a' G. *Vartensleben* Táborában, Generálmájor Báró *Vétsei* alatt, az ellenséggel való tsatázásban mindenek felett nyilvánosságá tette nek, ugyan azon lovas Sergeknél *Májorokká* tenni méltoztatott.*



A Zemlini Táborból Septemb. 6-dikán. — „ A Szémendria és Belgrád között lévő úton Sept. 5-dikén dél-tályban mint-egy 4 — 5000 főből álló gyalog és lovas Törökök szemléltetnek vala. Ezek éppen azok valának, kik nem régiben a Szemendriánál lévő Tábort el-hagyták vala. Midőn ezek Krotzka és Vintsa-felett menének egynéhány ágyulövéseket botsáttának a mi Dunán innen lévő szél-ső őrizeteinkre; de minden kár-tétel nélkül és azon-kivül, hogy ezeket a magok helyekből ki-mozdithatták volna. — „ A Száczinál fekvő F. M. L. Hertzeg Hohenlohe azt vette észre, hogy naponként bizonyos számú Török Sereg 30 's több szekerekkel Osztrofznitzaba megyen, rész-szerént onnan marhák' eleséget költöztetni, rész-szerént ottan házakot le-rontván, annak fáját tüzi-fául Belgrádba költöztetni: parantsolatot ada azért Májor Mihálovitsnek, hogy ezekre rá-ütne; ki még Septembernek 2-dikán éjtszaka, a Szabad-seregbéliekből bizonyos számú Népet 4 hajókra ültetvén, az Osztrofznitzai Szigetnek szélében ki-szállittá. Ezen Népünk mind addig titokban vala itten, mig Sept. 3-dikán, mint egy 10-óra tályban a Szekeresek arra a részre érkezének, és a magok ki-rendelt helyekre el-osztatának. Ekkor a mi Népünk véletlenül egész erővel ezek-re ütvén, 26-tat az ellenségből azonnal el-ejtének; 23-mat el-fogának és a többit el-szélesztették; 33 Szekereket öszve-rontának, 66 Ökröt és 4 lovat prédául hozának, olly szerentsésen, hogy a mi Népünk-ből tsak egy esék-el és 3 sebesítették-meg.



*A' Horváth-országban Dubitzánál fekvő kevéssé számú Örző-sereg*től *Sept. 6-dikán*: „ *A' Trávnnyiki Basa Pellovátz-felé* költzött, és a' mint a' Kémek által ki-nyomoztatott, a' maga Tábortát 3 részre osztotta: edgyik részével maga *Bányaluka* felé indúlt, a' másikat *Novihoz* küldötte, és a' 3-dikot *Brédornál* hagyta.

A' két edgyesült Romai és Orosz Tsászári Khozimnál fekvő Tábortól Sept. 9-dikén. — „ *A' nem régiben* ujfolag el-vett és meg-szállott *Jaszi Város*-sa körül történt dolgok, az ujjabb hadi-tudósítások által, így bővittetnek: „ *Midőn* az észre-véetetett volna, hogy a' *Jaszi* körül Tábortba szállott *Törökök* és *Tatárok* valamely bizonyos tzélra igyekezének, parantsolatot vészzen a' *Sztrojestinél* lévő *F. M. L. Splényi Ur*, hogy az *Orosz Vezérrel* *Báró Elmpt Urral* edgyet értőleg, a' magok *Sergeikkel* az ellenség ellen mozdúlnának. E' szerezént meg-indúl *Splényi Ur* a' maga *Sergeivel* *August. 3-dikán Sztrojestiből*, és mégyen *Sergének* nagyobb részével jobbra *Sippota* felé, azonban a' *Herlennél* az *Erdődi* *Sergebéli* *Obeszlájdinánt* *Képiró* keze alatt lévő *Osztály* egy *Belcesti* nevű faluig fel-vonúlt, és a' *Jákobánynál* fekvő *Orosz Tábortnál* meg-szállott. — Az *Obeszl. Képiró* *Serge* álla 2 *Divisióból* a' 2-dik *Gárnizon* *Regementtől* *Májor Develt* alatt, kik 543 főből álló *Erdődi* *Húszárságból*: egy 343 főből álló *Székely* *Húszár* *Divisióból* *Májor Bora* alatt: 200 kemény lövő *Vadászokból* az *Erdélyi* *második* *Oláh* *Határnokok* között *Májor Derkhikh* alatt, és 4 ágyuji valának. Még minek-elötte ezen *Népsép*

Bel-



Belceștihez meg-nem érkezett volna, sok Moldovaiak jöttek *Obestlájdinánt Képiró* Ur elejébe, a' körül fekvő falukból, minden felkelhető jószágaikkal edgyütt, és azt a' hirt hozták, hogy *Jafsiból* az ellenség, Aug 29-dikére virradó éjtszakán, nagy számmal ki-költözött, és olly tziel *Jongitsenyig* ment, hogy az *Herlennél* gondolt Seregre üsön, és annak utánna a' maga útját, vagy a' Bukovinai határ-szélekre *Botutsánnak* végye, vagy Erdélybe bé-üsön, vagy végre a' *Khotzimnál* meg-szállott Törököknek segítségül légyenek. Midön azért *Obestl. Képiró* *Belcestinél* meg-szállott volna, szágodazó Húszár Sergetskéket és Kémeket küldé-ki, és meg-tudá ezek által, hogy már az ellenség a' *Hukhi* tetőkre szállott. Aug. 30-dikán megint azt fajditá, hogy az ellenség innen-is elébb mozdult, és már nem mezszevólnának. Hogy hát magát a' szomszédban prédára ásitazó farkasok előtt jó módba állithassa, Aug. 30-dikán éjtszakára kelve Karéba veszi a' maga Népet, és egész éjtszaka ugy áll vala. — 31-dikre virradolag reggeli 4 órakor el-érkezik az ellenség a' maga egész erejével, kinek Tábora 3000 Törökökből, 4000 Tatárokból, 150 Jantsárokból álla és 4 ágyukból. két ló-farkos *Balsa Ibrahim Nazir*, és 2 Tatár Szúltának' Vezérsége alatt. Itt a' miéink t. i. a' gyalogok fő Tisztje jó elein az ágyukból tüzet adatván, a' Húszárok pedig oldaloslag az ellenségnek nyakára hágván, kényszerítettének visszateretni. — Nem sokára annak-utánna az ellenségnek egész ereje körül vévén a' mi Népünket *Ibrahim* alatt, reggeli 4 órától fogva 11 óráig mind a' két

rész.



részről mind addig tsatázának, míg az ellenség végre kéntelenítették hátrálni. A' Tatárok magokat egy gödörbe húzák, és midőn már szinte az ellenség' fején járna a' mi Népünk, meg-érkezék a' F. M. L. *Splényi* Urtól küldött segítség-is Székely Húszár *Obestláj*d. Gr. *Nemes* Ur, egy Svadrom *Erdödi* Húszársággal, és egy Svadrom Székely Húszársággal *Oanefiéből*, és a' szaladó ellenségnek a' maga Húszárjaival utánna indulván, mintegy egy óra alatt éppen ott éré-bé ezeket, hól egy hidon kell vala nékiek által költezni; hol meg-szorítván őket, 85. közüllök le-vágott, egy Zászlót el-vett és 27 Jantsárokat el-fogott. — Midőn már itt az ellenségnek egész Serege meg-verettetett és el-szélesztetett volna, a' hegy alatt meg-szálla *Obestláj*d. *Képiró* Ur; más nap u. m. 1-ső Sept. *Jassi*-felé indúla; minek-utánna ezen kis *Taborotska* 1000 Töröknél és *Tárnál* (a' fellyebb emlittetteken kívül) többet halva hagyott volna a' földön, a' miéink között pedig csak 22 legények és 16 lovak estenek volna-el; és meg-sebesítettének volna 65 férfiak és 40 lovak. — F. M. L. *Splényi* Ur meg-ditséri álhatos vitézségéről nevezetesen *Obestláj*d. *Képiró* Urat, *Obestl. Nemes* Urnak egy szempillantotban magát fel-talált hadi-tüzét és bölts vezérlését, Májor *Devkhikh*, Kapitány *Szarvassi*, *Kollmann*, *Vajna*, *Imgarten*, fő Hadnagy *Szabó* Urakat és az egész jelen vólt Népséget. Sok Húszárok, kiknek lovaik el-lövettek vala, a' *Karabély* kezekbe lévén a' lovasokkal edgyütt nyargaltanak, és a' gyalogság-is ki-mondhatatlan tüzzel nyargalt az ellenséget nyomba nyargal-



galva kergető Húzárság után. — Septemb. 3-dikán, mint-hogy az ellenség ki-költözött vala *Jassiból*, bal-felől az Orosz Sereg *Holbokából*, jobb-felől pedig a' miéink a' jobb Táborig hellyeket el-foglalván, a' Vároft örizet alá-vevék, a' mint már ezt meg-irtuk vala. — *Khotzimból* az ellenség éjjel nappal próbálgatja a' ki-ütést, de mindenkor véres fővel kényszerítettik vissza-térni. — 30-dik Aug. Obester *Mészáros* Ur egy gollyóbist kapott vala a' lábának térdén fellyül való részébe, de már meg-gyógyúlt. — Sept. 2-dikán *Pattantjus* All-Hadnagy *Grimfel* egy ellenséges ágyu-gollyóbisnak áldozta életét; más napra virradolag pedig Pat. Kapitány *Marquis de Chasteler* jobb lábán meg-sebesített; de a' mint tartatik sebe gyógyúlható. Eddig van a' Haditanáts' tudósittása. (**)

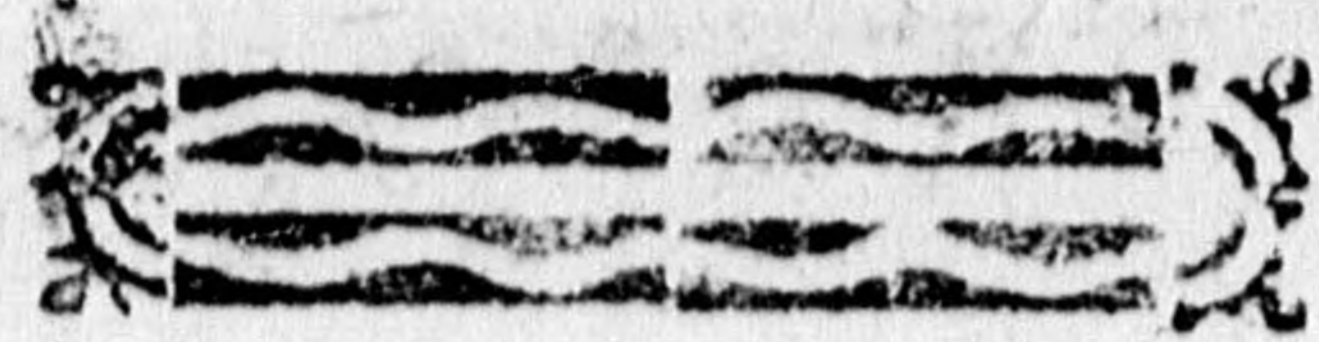
Komárom: Edgy 69 esztendőös *Szabó János* nevű *Banai* lakós, a' napokban maga önként hozta ide bé a' maga Fiját *Szabó Adámot*, hogy katonának adja, 's mikor a' fija vonogatta magát, ekképpen biztatta: „Hogy ne-mennél-el fijam, hogy Magyar, „Hazáért szolgálj, hiszen Magyar vagy te-is mint „az Atyád? Ládd én magam-is katona voltam, 's „most-is mingyárt el-mennék tsak vennének-bé. „A' Tekéntetes Szolga *Biró* Urak nagy örömmel hallgatták ennek az öreg Magyarnek fiját biztató szavait. — Bár ezt a' szép példát sokan követnék! Amelly ember a' Haza-szeretetétől ösztönöztetvén önként megy katonának, fel ér az hárommal ollyannal a' kit erővel visznek-el. — Mi tette olly híressé a' Húzárokat egész Európában az ő bámúlásra



lásra méltó vitézségekről, melly - szerént tiszerte magoknál számofabb ellenséget meg - futamtatnak? A' többek között ez az oka, mert Húzárnak önként ment a' Magyar eleitől fogva, és ditsősége nek tartya a' lovon való szolgálatot; de a' gyalogságot erővel fogdofsák. — Igen nagy erejére szolgálna hadi Sergeinknek, ha még egynéhány Magyar gyalog Regimentet Húzárnak változtatnának! Kivált a' Török ellen egy Húzár Regiment felér tiz gyaloggal.

Még a' Tavaszszal méltoztatott parantsolni ő Felsége, hogy Pestről Debretzenbe egyenes Posta állittassék. Ezen útban Posta-mesterekké lettek a' többek között *Botlik Mihály* Ur, *T. Sz. Mikloson*, és *Fögtövi Sámuel* Ur Szoboszlón, mind ketten igaz törökös Magyarok és Réformátusok. — Bár a' mi Eleink kaptak volna eleitől fogva az ilyen hivatalokon: ugy az idegenek nem foglalták volna el azokat! — De a' miéinknek az előtt nem kellett sem az ilyen hivatal, sem a' Vendég-fogadótság, sem Kalmárság, sem Könyv-nyomtatás, sem más tisztelséges mesterségek, 's mi lett belöle? Ez hogy sok Nemesnek már most alig akad-meg a' szür a' nyakába, az idegenek pedig, a' kik az ilyen hivatalokon 's mesterségeken kaptak, Uri módon élnek. — Sok részben igaz mi róllunk ez a' példa beszéd: *Hartz után okos a' Magyar*. — Nagy ditséretet érdemel Debretzen tsak azért-is, hogy a' Kalmárságot idegeneknek nem engedte.

Kafsán egy kis Társaság állott-fel, mellynek tzielja a' nyelynek gyarapítása. — A' hires Párisi



Társaság-is tsak illyen vólt a' maga kezdetében, mig ama nagy lelki Kárdinál *Ruhelien*, a' ki tsak ez edgyért halhatatlanságot érdemel, olyan lábra nem állította azt, hogy ályon 40 személlyekből, kik közzül ki ki 1200 Livra fizetés mellett munkálódjon, a' nyelvnek pallérozásában. Bár tsak itt-is a' *Ruhelien* nagy Lelkével Biró 's Hazájokat szerető Fő-Rendekből olyanok vólnának, kik igy munkálódnának született nyelveknek böldogításában. — Mert tsak addig lesz a' Magyar Magyar, mig ez a' nyelv virágzig. — — Ha Eleink olly nagyon nem ragaszkodtak vólna a' Deák nyelvhez, most ez a' Nemzet egy vólna Európának leg-nevezetesebb Nemzetei között, a' nyelve pedig mind bővségére, mind szépségére nézve, mindeniket fellyül haladná. — Tsak ez előtt négy elztendővel, ha azt kérték vólna, hogy Magyarúl follyanak minden Törvény-székek, minden bizonynyal megnyerték vólna. Mert a' Királyi Felső-is örömeft szeretné, annak a' Nemzetnek nyelvét, 's az-által erköltsét pallérozni, a' melly leg-első Titulusa között. —

Mindenek nagy györörűséggel olvassák itt a' több szép Magyar Könyvek között, a' *Dugonits* Ur' *Etelkáját*, annyival inkább hogy ez Magyar Kis-afz-fzonynak nevezetes történeteiről irattatott szép Magyar Román. Régi Eleinknek szokásokról 's szólások módjáról, sok hasznos jegyzésekkel meg-ékesített. Nagy tiszteletet 's szeretet érdemel ennek bölts Irója, az egész Hazától.



Azok között a' Nemes Hazafiak között, kik fok-féle Munkájokkal kedveskednek a' Hazának, bártsak olyan-is támadna; a' ki holmi szép *Danlokat* 's a' jó erköltset meg-nem sértő *Ariákat* botsátana-ki, hogy a' danlasban gyönyörködő Leányaink 's Kis-afszonyaink, e' részben-is a' Frantziákra 's más idegen Nótákra ne-szorúlnának.

A' Bánátusban lévő Török Tábor a' Seráskier alatt még-is a' maga meg-feneklett helyében fekszik; de a' Nagy Vezér (meg-értvén, hogy a' Keresztényeknek leg-főbb Vezérek *Laudon* hátúlról titkos dolgokban mesterkedik) Servia-felé indúlt 70-ezered magával, és minden órán ütközni akar; mivel nem régiben a' Török Pápától olly parantsolatot vett, hogy vagy meg-ütközzék, vagy meg-haljon. —

A' 7-eltendeig tartott Pruszfus háború alkalmatosságával egy Barát mint F. Tsászári Kém ugy fogatott vala-el a' Pruszfusoktól: ezt *Fridrik*, mint Papot, nem akarván halállal büntetni; Spandáuban fogságban tartotta: a' mostani Király ennek meg-kegyelmezett és most Bétsben vagyon.

Hir-adás.

A' jövő Debretzeni Szabadtságkor, nevezetesen Oktobernek 6-dik 7-dik 's 8-dik napjain, néhai M. b. Profelior T. *Varjas János* Uramnak Könyvei, a' Réformátum Collégiumban kótyavetyére fognak botsattatni. Találtatnak ezek közt valogatott Deák, Frantzia, Német és Magyar Könyvek minden-féle Tudományokra, kivált pedig a' Nap-keleti nyelvekre tartozók. A' kik ezekből magoknak szerezni kívánnak, a' nevezett napokra ne-lajnáilyanak megjelenni.